

Література: 1. Wood Products & Greenhouse Gas Impacts. British Columbia Forest Facts. – March 2012. Available from: www.naturallywood.com/sites/default/files/Greenhouse-Gas-Factsheet.pdf 2. FAO. Impact of the global forest industry on atmospheric greenhouse gases. - FAO Forestry Paper 159. – Italy, 2010. – 72 p. Available from: www.fao.org/docrep/012/i1580e/i1580e00.pdf 3. WBCSD. The Sustainable Forest Products Industry, Carbon and Climate Change. Third edition. – October, 2011. Available from: <http://www.wbcsd.org> 4. Kiyko O., I. Soloviy, I. Voytovych, M. Yakuba, L. Zahvoyska, U. Kies. Forest clusters development and implementation measures of a 6-region strategic joint action plan for knowledge-based regional innovation. WP3. Strategies. Regional Strategy Report, Carpathia, Ukraine. Working Paper. Edited by L. Zahvoyska. UNFU, Lviv, Ukraine, 2011. - 92 p. Available from: <http://www.in2wood.eu/>.

Іванова Т.Л.,
доцент кафедри економіки підприємства ДонДУУ,
м. Донецьк, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЄДНОСТІ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ І МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ

У роботі зроблено спробу розглянути актуальне питання феномену *економічного розвитку і економічної стійкості (сталості)* у контексті *макроекономічної рівноваги* з позицій *синергетичного підходу*, як на теоретичному рівні, так і у практичній площині, поєднати їхній аналітичний інструментарій як основу для побудови *стратегічної моделі* соціально-економічної трансформації в Україні.

Сучасні вчені Б.М.Данілішин [1], С.І.Дорогунцов [2], З.В.Герасимчук [3], А.Є. Глинська [4], В.Я.Шевчук [5] та багато інших зробили значний внесок у дослідження проблеми «сталості» і розглядали її з позицій забезпечення оптимальних рівнів показників і пропорцій соціально-економічного розвитку різних сфер і секторів економіки.

Макроекономічні показники, насамперед ВВП та його складові, відображають закономірності функціонування економіки на національному рівні, їхній аналіз дозволяє виявити напрями та динаміку макроекономічного розвитку, зміни рівноважних станів економіки. Натомість сукупність індикаторів сталого розвитку доповнює макроекономічні показники, демонструє стан економіки України у порівнянні з іншими країнами світу і відбиває результативність функціонування певної сфери економіки. Довгострокове стратегічне планування рівня економічного розвитку країни може бути більш ефективним на підставі *синтезу* двох вищезначених аспектів: внутрішнього макроекономічного аналізу і зовнішнього оцінювання сталого розвитку за його окремими складовими.

Навіть у межах даного дослідження у площині співставлення *макроекономічних показників і індикаторів* сталого розвитку, зокрема, *глобального індексу конкурентоспроможності (ГІК)*, виникають деякі в певній мірі заслуговуючі на увагу висновки. Макроекономічний аналіз показників функціонування економіки України за 2003-2010 роки свідчить про дещо негативні тенденції їхньої довгострокової динаміки, характерні для загальнонерівноважних станів (рис.1). Водночас закономірно відстежуються короткострокові стрибкоподібні позитивні зрушення, насамперед, у темпах зростання ВВП і чистого експорту, та безперечні повільно-послідовні темпи зміни валового нагромадження капіталу за період 2007 - 2010 років.

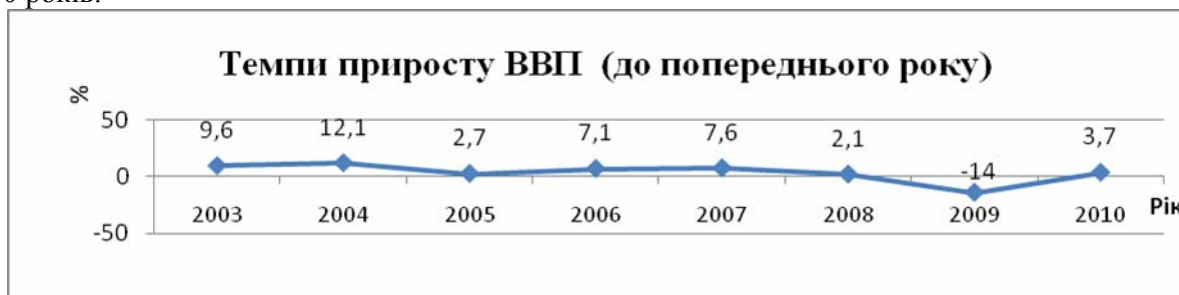

Рис.1. Динаміка темпів приросту ВВП України за 2003 – 2010 роки*

*Побудовано на підставі інформації Державного комітету статистики України

Аналіз агрегованого ГІК як показника сталості рівня економіки за його складовими, відбиваючи їх низький рівень у порівнянні з іншими країнами, водночас демонструє стабільність показників у період з 2005 по 2012 роки і навіть слабкі ознаки пошвавлення у 2011 – 2012 роках (табл.1). Це є певним досягненням в умовах значно нестабільного зовнішнього середовища країни. Тенденції зміни індикаторів макроекономічного стану і глобальної конкурентоспроможності країни разом додатково демонструють нетривалий характер впливу негативних наслідків світової фінансово-економічної кризи на стан економіки України і її здатність до відносно швидкого врівноваження, хоча б на низькому рівні ВВП і сукупних витрат в економіці.

Таблиця 1

Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України* (у балах)

Субфактори	2005-2006 рр.	2006-2007 рр.	2007-2008 рр.	2008-2009 рр.	2009-2010 рр.	2010-2011 рр.	2011-2012 рр.
Індекс глобальної конкурентоспроможності	3,97	3,89	3,98	4,09	3,95	3,9	4,00
Основні вимоги	4,32	4,15	4,06	4,15	3,96	3,92	4,18
Державні та приватні інституції	3,13	3,14	3,12	3,26	3,10	2,96	2,98
Інфраструктура	3,63	3,30	3,09	3,13	3,39	3,83	3,87
Макроекономічна стабільність	4,36	4,27	4,67	4,62	3,96	3,20	4,21
Охорона здоров'я та початкова освіта	6,16	5,88	5,37	5,59	5,41	5,7	5,64
Підсилювачі ефективності	3,64	3,68	3,93	4,12	4,05	3,98	4,00
Вища освіта й професійна підготовка	4,46	4,35	4,20	4,46	4,38	4,61	4,58
Ефективність ринків	3,87	3,96	3,74	4,11	3,96	3,53	3,80
Оснащення новітніми технологіями	2,58	2,71	2,75	3,38	3,37	3,37	3,47
Розмір ринку	4,85	4,85	4,62	4,56	4,67	4,53	4,54
Фактори інновацій та розвитку	3,59	3,47	3,52	3,66	3,42	3,30	3,29
Розвиток бізнес-процесів	3,97	3,84	3,83	3,91	3,63	3,48	3,48
Інновації	3,21	3,11	3,22	3,4	3,21	3,11	3,11

*Складено на основі даних The Global Competitiveness Report

Стратегічні імперативи сталого розвитку, закладені у соціальну, економічну та екологічну складові сталого розвитку економіки, мають бути орієнтовані водночас на внутрішню макроекономічну рівновагу і сучасні глобалізаційні виклики. Їхній органічний синтез спроможний забезпечити *синергетичний ефект*, особливо при позиціонуванні його на основу *довгострокового соціально-економічного планування*, яке має стати провідним стратегічним пріоритетом.

Аналіз характеристик економічної стійкості СЕС у вищезначених аспектах дозволяє зробити ряд узагальнень:

економічна стійкість – це стрижневе поняття економічного розвитку, залежне від екзо- та ендогенних чинників ринкового середовища СЕС національної економіки;

категорія стійкості потребує прийняття *суперстратегічних, стратегічних і тактичних рішень* щодо відтворення потенціалу СЕС;

необхідна чітка постановка *стратегічних цілей* макроекономічної системи задля досягнення економічної стійкості СЕС, що потребує розроблення *довгострокової стратегії* її функціонування;

критерії стійкості мають визначатися, виходячи з *цілей і наявних ресурсів* системи і передбачають розроблення *інтегрального показника рейтингу економічної стійкості*, який зводить воедино різноспрямованість оцінки її за окремими критеріями (наприклад, одночасне вирішення дилеми максимізації сукупних доходів і економічної стійкості);

потрібний такий *механізм забезпечення економічної стійкості СЕС*, який врівноважує її окремі складові, а також створює режим довгострокового стратегічного розвитку за умов *динамічної економічної рівноваги*.

Література: 1. Данилишин Б.М. Устойчивое развитие в системе природно-ресурсных ограничений /Данилишин Б.М., Шостак Л.Б.// К.: СОПС Украины НАНУ — 1999.– С. 367. 2. Дорогунцов С. Сталість розвитку еколого-економічного потенціалу України та її регіонів /Дорогунцов С., Федорищева А.// Економіка України. – 1996. – № 7. – С. 4–17. 3. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика / Герасимчук З.В.– Луцьк: Надстир'я, 2008. – 528 с. 4. Глинська А.Є. Формування механізму забезпечення сталого розвитку підприємства /Глинська А.Є.// Вісник Хмельницького національного університету. – 2007. – № 4(Т.1). – С. 107. 5. Шевчук В.Я. Макроекономічні проблеми сталого розвитку / Шевчук В.Я. – К.: Геопринт, 2006. – С. 200.

Іляш О.І.,
к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства ЛКА,
м. Львів, Україна

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ФАКТОР БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Дослідження статистичних характеристик розвитку соціальної сфери дає змогу зробити висновок про те, що періоди її активного прояву достатньо співвідносяться з періодами соціально-економічних потрясінь у суспільстві, економіка якого перебуває у стані депресивного розвитку. Результати аналізу свідчать про поки що незагрозливий для системи соціальної безпеки рівень функціонування соціальної сфери. Однак це не означає, що проблема не актуальна для України.

Так, розподіл регіонів за індексом соціального середовища близький до розподілу за розвитком соціального капіталу (рис. 1). Виняток становить м. Київ, який за цим індексом відстає від регіонів-лідерів. Також варто відмітити, що перші 3 місця за індексом соціального середовища посідають регіони такої історико - географічної області, як Галичина (Тернопільська, Івано-Франківська і Львівська області), що свідчить про вплив історичних факторів на соціальне середовище. Індекс соціальних мереж найвищий у Волинській, Житомирській, Кіровоградській, Тернопільській і Миколаївській областях, найнижчий – у Донецькій області і м. Київ, що свідчить про нижчий розвиток соціальних мереж у високоурбанізованих регіонах. Найвищі показники соціального середовища зазначених регіонів пов'язані із значно кращими можливостями доступу до систем зв'язку у містах, ніж у сільських районах.

Деталізуючи тенденції розвитку соціальної сфери України слід додати, що найкраща ситуація за індексом соціального середовища у 2000-2005- 2010 рр. продовжує зберігатися у західних регіонах країни: Волинська (0,707), Івано-Франківська (індекс – 0,767), Чернівецька (0,720), Волинська (0,707), Закарпатська (0,705), Львівська (0,704), Тернопільська (0,688) та Рівненська (0,662) області.

Окрім того, регіони, що лідирують, відрізняються найнижчим у країні коефіцієнтом злочинності (Івано-Франківська область – 419 випадків на 100 тисяч осіб), усталеністю шлюбів (Закарпатська область – на 1 розлучення припадає 4,1 шлюбів) та низькою питомою вагою народжених поза шлюбом (Тернопільська – 7,2%). Крім того, в західних областях спостерігається найнижча кількість хворих на розлади психіки та поведінки внаслідок уживання наркотичних та інших психоактивних речовин у розрахунку на 100 тисяч населення, але, на жаль, ця ситуація нівелюється досить великою кількістю хворих з вперше встановленим діагнозом алкоголізму та алкогольних психозів.